

**Brutalni napad na radnička
prava u Egiptu**

Robert Fisk

Brutalni napad na radnička prava u Egiptu

Robert Fisk

Novinar, Independent newspaper

Khaled Abol Naga – otvoreni kritičar egipatske vlade – optužen je za veleizdaju (AFP). Bilo je komično, nepojmljivo, besmisleno. San svakog glumca ako ćete postaviti dramu na pozornicu, ali tri glavna karaktera su bili sve sami glumci. Glavni glumac, kao i inače u Egiptu, je njegova visost Glavni zapovjednik predsjednik Abdel Fattah el-Sisi, a tema njegove teatralne

produkcije je bila stara i odveć poznata: snaga sindikata i strah od prave revolucije.

Ali, krenut ćemo od zadnjeg čina vidno zanemarenog od strane Zapada gdje su sloboda govora, prava radnika i slične vrijednosti „dragocjene“ te tako „blizu našim srcima“. Ovih dana, dva istaknuta egipatska glumca, Amr Waked i Khaled Abol Naga, izbačeni su iz nacionalnog sindikata egipatskih glumaca radi „veleizdaje“. Bili su osuđeni za „veleizdaju nacije“ i sastavljanje „agende zavjerenika protiv egipatske sigurnosti“. Čelnik sindikata je izjavio AFP da ta dva čovjeka „neće više imati dozvolu da glume u Egiptu“.

Iako je Waked dobio nagradu za najboljeg glumca na Dubai film festivalu i glumio 2005. godine u filmu Syirana sa Georgem Clooneyem, glumačka izvedba obojice je izašla proteklog ponedjeljka kada su koristili platformu američkih saslušanja na Kongresu kako bi osudili poražavajuću situaciju sa ljudskim pravima u Egiptu i izvanrednu legislaciju koja će možda dozvoliti Sisiju da ostane na vlasti do 2034. godine.

Filmski glumac Amr Waked je također optužen za veleizdaju od strane egipatske vlade. Inače je igrao u mnogim egiptaskim filmovima, opisujući situaciju u kojima su ljudi bili zarobljeni ili su živjeli u strahu od gonjenja. Waked je izjavio da je režim pod vodstvom Sisija, koji je organizovao vojni puč protiv prvog demokratski izabranog predsjednika Mohammada Morsija 2013. godine, stekao alergiju prema istini, što je izjava koja u sebi sadrži svu bolnu ironiju. Jer su i Waked i Naga – kao i desetine romanopisaca, umjetnika, novinara, te drugih egipatskih akademika – bili među onima koji su na početku naivno podržavali krvavi puč koji je doveo Sisija na vlast. Wakedu je njegova kritika vlade donijela zatvorsku kaznu od osam godina (naravno in absentia, jer on živi u Evropi), što ukazuje da zabrana sindikata u njegovom slučaju skoro pa nije ni bila važna. „Ako se vratim u Egipat, neću ni imati vremena da glumim“ – kao što je rekao – jer će istog trenutka biti zatvoren.

No, sada započinje jedna malo ozbiljnija drama – Sisijev pokušaj suzbijanja svake pobune unutar egipatskih, tradicionalno snažnih sindikata, koji su se kroz historiju borili protiv britanskih kolonijalnih snaga kao i Nasserovog i Sadatovog režima, te koji su odigrali snažnu ali tragično zaboravljenu ulogu u revoluciji koja je uništila diktaturu Hosnija Mobaraka.

Prije više od godinu, egipatske vlasti su izuzele nezavisne sindikate od učestvovanja u prvim sindikatskim izborima koji su održani nakon 12 godina.

Amnesty se žalio na „kaznenu kampanju Egipta protiv radnika i sindikata kojom bi se spriječili i kaznili za mobilizaciju ili proteste“.

Romantičari bi željeli da prikažu egipatsku borbu za nezavisnost kao borbu za slobodu naroda koja zahtijeva demokratiju, antikolonijalizam, slobodne izbore i dostojanstvo nakon godina tlačenja popraćenog nizom diktatura financiranih od strane Britanije, Rusije i onda Sjedinjenih Država. Ali ovo je samo jednim dijelom tačno. To je također popraćeno vjerskom borbom (zbog toga smo imali mali interludij sa Morsijem nakon zbacivanja Mubaraka), te i manjim objavljivanjem radničkih zahtjeva za slobodu i radničke naknade.

Velika egipatska industrija pamuka na sjeveru Kaira je bila centar odveć zaboravljene revolucije, izvozni centar gdje su radnici imali veliku industrijalnu snagu – i onda im je bilo dozvoljeno da je upotrebljavaju. Oni su se oslobodili od britanske vladavine i organizovali su nekoliko pobuna pod Mubarakom. Najvažnija od svih se desila 2006. godine kada su radnice u tvornici pamuka vodile svoj narod u pobuni protiv režima u velikom industrijskom gradu Mahalle. Koristili su društvene medije da dovedu desetine radnika sa sela u centralni dio grada – koji se zvao Tahrir trg – te su postavili i šatorske logore pod paljbom policijskog suzavca.

Čak su i pozivali na zbacivanje Mobaraka – što je zahtjev tipično ignorisan od strane nas novinara, koji su jedino bili zainteresovani za islamističku opoziciju u egipatskoj vladi – ali to je zadivilo diktaturu tog vremena, što je automatski građanima Mahalle donijelo povećane plate, poboljšalo im uslove života, uvelo nova radnička prava i kraće sate. Te, iako se mi novinari ne identificiramo sa onim što se desilo, radnice u fabrici Mahallah su bile među prvom industrijskom grupom koja je stigla na veliki Tahrir trg kada je pobuna zaista uzela maha u januaru 2011. godine.

Egipatska vojska, koja je pokušavala uspostaviti red nakon revolucije, shvatila je jako slobodoumno da solidarnost među radničkom klasom može biti jednako opasna kao i islamsko zajedništvo. Islamsko bratstvo, koje nije „teoristička organizacija“ – uprkos sadašnjim Sisijevim optuživanjima – je loše vođena, politički neorganizovana i interno podijeljena. Nezavisni sindikat egipatskih radnika koji je sada zbacio zvanični sindikatski pokret vladinih namjesnika, je bio sasvim drugačije prirode. To je također bila armija, ali gotovo jednako je bila dijete za egipatski narod i vojnike kojima je bilo povjereno da „vode“ budućnost kroz post 2011 revoluciju.

Zvanična realizacija ovoga je bila odveć poznata 2015. godine kada je egipatski Vrhovni sud odlučio da se pravo na protest krši sa islamskim učenjima i svrhom islamskog šerijatskog zakona. Ova odluka je došla samo dan nakon što je Sisi prisustvovao proslavi režimske Generalne federacije sindikata Egipta, čiji je predsjednik, Gebali al-Maraghi, opisao Sisija – koji će pobijediti na takozvanim predsjedničkim izborima sa 97,08% glasova – kao heroja i „spasioca Egipta“.

U slučaju da su radničke mase propustile poentu, zagovarač sindikata, Maraghi, rekao je da je Sisi povratio dostojanstvo Egipta, što je izjava koju je čak i Sisi smatrao užasno sramotnom. „Nije tako“, rekao je, insistirajući da su milioni ljudi ti koji su spasili Egipat. Ali onda je Maraghi Sisiju predao „kod časti“ njegovih „egipatskih radnika, gdje se u drugom članu zabranjuju štrajkovi te se insistira na dijalogu sa vladom i poslovnim partnerima.“

Čak još šokantnije, Maraghi je u jednim novinama dao intervju u kojem je rekao da je „naš zadatak taj da ispunimo sve zahtjeve Predsjednika na njegovom sastanku sa radnicima, pojačavajući proizvodnju i suzbijajući terorizam.“ A od tada pa nadalje, svi razgovori o nezavisnom savezu su bili gotovi; predstavnici radnika su bili zarobljeni ili im je bilo priječeno hapšenjem.

Ja sam u Ujedinjenom Kraljevstvu pokrenuo peticiju o smrti Italijana Giulio Regenija, u slučaju da iko potcijeni strah režima od sindikata, sjetimo se slučaja Giulia Regenija, 28-godišnjeg italijanskog studenta koji je 2016. godine proučavao ove iste nezavisne sindikate koji su toliko prestrašili Sisija. Nekoliko sedmica prije svoje smrti, Regeni je napisao da su „egipatski sindikati ti koji pružaju otpor režimu i njegovoj težnji za stabilnošću i društvenim poretkom pod čijim izgovorom opravdavaju 'rat protiv terora' – što označava smjelo preispitivanje vladajuće retorike koju režim koristi da opravda svoje postojanje i suzbijanje građanstva.“

Giulio je održao nekoliko sastanaka sa predstavnicima ovih sindikata, u Mahalli, kao i u drugim gradovima, nakon čega je pronađen na uglu trotoara jednog kairskog predgrađa, njegovo lice i tijelo su bili užasno izobličeni kao posljedica mučenja radi kojeg je i podlegao. Sisijevi policajci su provukli priču o kriminalnim skupinama i „lošim ljudima“, te su čak iznijeli pretpostavku da je jadni Regeni bio ubijen tokom ljubavne prepirke. Ali nije. Italijanska policija je zaključila da je ubijen od strane tajne režimske policije, jer su ga njegova

propitivanja – dovoljno nevina, u kontekstu teze koju je pisao na Univerzitetu u Cambridgeu – dovela previše blizu ljudima koji su upravljali ovim sindikatima koji su toliko prestravili režim.

Britanski ured za vanjske poslove je počeo da se zanima da ubistvo tek nakon što je primio 10.000 potpisa u znak protesta; a dan danas znamo koliko potpisi vrijede britanskoj vladi. Ali italijanska ambasada je pukla od ljutnje. Regenijeva majka nije htjela objaviti slike svoga djeteta jer su mu rane bile toliko užasne. Zapadne ambasade u Kairu, uključujući i britansku, nisu ništa učinile, iako su im bila dostavljena imena viših oficira koji su učestvovali u Regenijevom mučenju.

I zbog toga ova mala začkoljica sa dva egipatska glumca može imati dosta mračnije historijske i ubilačke korijene nego što smo mislili.